

Preliminär SWOT för LLU Norra Bohuslän

(utkast 3 – sept 2014)

Styrkor (för området)

Allmänt

- Unik bohuslänsk skärgård och natur. Kombination av kust, hav och inland gör området attraktivt för både boende och besökare.
- Natur och miljö är en viktig reseanledning för besökare. Området har av nyhetskanalen CNN klassats som ett av världens vackraste vildmarksområden.
- Möjlighet till boende i attraktiva miljöer (bl a "kustnära boende", nära men kanske inte precis vid kustlinjen).
- Bra förbindelser/infrastruktur i nord-sydlig riktning – ny motorväg och järnväg. Lokalisering mellan två större städer – Oslo och Göteborg – skapar goda förutsättningar för företagsamhet.
- Naturmiljön har höga bevarandevärden - på land och i hav. Här finns Sveriges mest artrika marina miljöer och landets första marina nationalpark (Kosterhavet).
- Mycket goda möjligheter till ett varierat och aktivt friluftsliv i kust och inland.
- Ett aktivt föreningsliv med brett utbud av aktiviteter.
- En intressant kulturhistoria med bl a Unescos världsarvsområde , skeppsvrak, sten- och fiskeindustri.
- Ett rikt kulturliv med ett av Sveriges utbildningscentra inom konst, Gerlesborgsskolan.
- Hög kompetens inom marinbiologi; två av GU:s marina forskningsstationer (Lovencentret Kristineberg och Tjärnö) samt SLU:s Aqua-institution finns inom området. Stor kunskap i marina frågor via lokala konsulter och institut (IVL, Lysekil).
- Tradition av samarbete över kommungränserna i tillväxtrelaterade frågor.
- Relativt små avstånd mellan områdets mindre samhällen.
- Pågående arbete för höghastighetsbredband i delar av området.

Företagande, entreprenörskap, arbetstillfällen

- Stor andel köpstarka, utländska besökare större delen av året.
- Relativt god arbetsmarknad för unga, gott om "inträdesjobb" inom handeln i områdets norra del.

- Gott om maritima och kustnära aktiviteter som fiske, båtliv, kajak, samt infrastruktur i form av hamnar för sjöfart och fritidsbåtar. fördelar genom vinteröppna vatten och kort avstånd till internationellt vatten.
- Sevärdheter och reseanledningar som Världsarvet i Tanum, Nordens ark, Havets hus och Kosterhavets nationalpark.
- Tillverknings-, berednings- och processindustri med många arbetstillfällen ger både en bas och utvecklingsmöjligheter.

Lantbruk/Jordbruk/Fiske/Miljö

- Potential för fler små företag och aktörer inom lokal livsmedelsproduktion inklusive vattenbruk.
- Innovativa miljöåtgärder med biogasproduktion ifrån gödsel och fiskbiprodukter pågår (bland annat Sotenäs Symbios center).
- Begränsad kapacitet vid näraliggande, lokalt slakteri – Varekil.
- Stor andel av Sveriges småskaliga yrkesfiske (kustnära fiske).
- Marina produkter i världsklass; kräftor, räkor, hummer och ostron. Makrill och musslor mm.
- Lokala varumärken (Kustkött, Kaprifolkött, Kustcharken etc). Inom den marina näringen; Njord, Kvalitetskräftan.
- Utvecklingscentra för selektiva fiskeredskap i Kungshamn, bl a via föreningen Norden.

Svagheter:

Allmänt

- Svårt att hitta boende för unga hushåll, delvis pga brist på hyreslägenheter och höga fastighetspriser i kustbandet. I inlandet överstiger produktionskostnaden ofta marknadsvärdet och lånemöjligheterna till nybyggnation är därmed begränsade.
- Dålig rotation på bostadsmarknaden, generationsväxling försvåras pga brist på lägenheter.
- Bristande integration av inflyttande/nyanlända med utländsk bakgrund. Få stannar kvar på ankomstorten.
- Minskad offentlig service som skola, vård, polis, bank och post i flera samhällen.
- Kommersiell småskalig service (lanthandlare och mackar) med lönsamhetsproblem, bl a pga av hård konkurrens från större kedjor.

- Begränsad service i inlandet och säsonsberoende service i kustsamhällen
- Svagt utvecklad infrastruktur i form av tillgång till kollektivtrafik, cykel-, ridvägar. Fortsatt många hushåll utan offentligt vatten och avlopp.
- Svårt eller omöjligt för heltidsarbetande att arbetspendla med kollektivtrafik i stora delar av området pga indragna turer.
- Behov av investeringar i fibernät och teknisk utveckling för klimatsmart resande och transportsnål service. Bristande kunskap om teknik för resfria möten för minskad klimatpåverkan.
- Behov av ökad kapacitet/kompetens inom ideellt föreningsliv för lokala samverkans- och finansieringslösningar och drift av anläggningar etc.

Företagande, entreprenörskap, arbetstillfällen

- Svårt att attrahera kvalificerad arbetskraft inom både tillverknings- och tjänstesektorn.
- Hög medelålder bland företagare inom fiske och lantbruk liksom bristande framtidstro inom kustfisket.
- Få unga liksom invandrare är delaktiga i processer för områdets utveckling.
- Höga transportkostnader för tillverkande företag på landsbygden (dyrt köpa transporttjänster).
- Behov av kompetensförsörjning och stöd i affärsutvecklingen i många landsbygdsföretag.

Lantbruk/Jordbruk/Fiske/Miljö

- Färre djur i lantbruken gör att odlingslandskapet växer igen och att biologiskt och kulturhistoriskt viktiga områden utarmas. Skärgården särskilt utsatt.
- Liten produktion av ekologiska livsmedel.
- Behov av innovationer, kompetens- och kapacitetsutveckling inom många småföretag inom både blå och grön näring.
- Begränsad offentlig upphandling av närproducerade livsmedel för skola och omsorg, liksom få offentliga inköp i landsbygdens (livsmedels)butiker.
- Flera fiskbestånd är på en icke hållbar nivå. Beståndet av profilprodukten Nordhavsräkan utreds med risk för rödlistning av Artdatabanken, SLU.
- Relativt få mindre fiskeföretag utnyttjar potentialen i förädling av fisk och skaldjur.

- Infrastruktur för förnybara bränslen (el och biogas) saknas inom området.
- Låg prioritet på klimatåtgärder i kommersiell och offentlig verksamhet. Fortsatt lågt pris på fossilt bränsle bromsar innovationer och omställning till mer miljövänlig energi.
- Övergödning drabbar årligen många badvikar och havsområden.

Möjligheter:

- Möjligt att dra nytta av stora arbetsmarknader i Göteborg & Oslo vid bra pendlingsmöjligheter (snabbare tågförbindelse).
- Utbyggt nät för höghastighets-IT kan vidga arbetsmarknaden. Bredbandet öppnar för både ökad användning av teknik för resfria möten, nya tjänster och nya arbetsplatser (kontorshotell).
- Potential för innovationer via ökad samverkan mellan gröna och blå näringar och akademi/institutioner i fråga om bl a produktutveckling och teknik för odling/djurhållning (Göteborgs universitet, Högskolan i Väst, Chalmers, SIK, SLU, IVL mfl).
- Möjligheter till utveckling av "tematisk" turistnäring över kommungränser, relativt korta avstånd mellan områdets mindre samhällen (kust och inland).
- Stor potential för ökad vandrings-, rid- och cykelturism, det senare inte minst på gamla E6. Potential även för paddling, skridsko, klättring – samtliga inriktningar kan bidra till året-runt-turism. Konceptet "Aktiv semester" kan skapa många värden för destinationer.
- Potential för året-runt-evenemang via idrottsanläggningar av hög klass (VM i orientering 2016).
- Genomtänkta kravspecifikationer och upphandlingar liksom personliga möten kan öka möjligheterna för mindre leverantörer att hävda sig i offentliga upphandlingar. Personliga möten kan ge öppningar även vid större entreprenörers inköp.
- Möjligheter för små turistentreprenörer att dra nytta av den nationella turistiska satsningen på Bohuslän som "exportmogen destination".
- Ökad sysselsättning/nya företag genom utveckling av den i ett internationellt perspektiv unika natur- och kulturmiljön (fler säljbara produkter, fler besöksmål och fler "faciliteter").
- Bättre marknadsföring av inlandets värden och dess produkter/varumärken. Fler besökare i inlandet kan minska trycket på kustzonen och fördela nyttan av besöksnäringen inom området.
- Tillväxtpotentialer inom marin energi, vattenbruk och kustsjöfart.

- Potential för ytterligare förädling av fisk och skaldjur/blötdjur samt utveckling av nya marina varumärken.
- Potential för ytterligare förädling och försäljning av lantbrukets produkter liksom för utveckling av nya lokala varumärken.
- Närheten till Norge erbjuder en potential i form av både erfarenhetsutbyte kring landsbygdsutveckling, köpkraft för hela området och immigration.
- Hög andel delårsboende = presumtiva helårsboende.
- Möjlighet att utveckla strukturer för hållbar turism och därigenom ytterligare öka områdets attraktivitet. Cykelleder liksom marknadsföring av kollektiva transportmedel kan utvecklas (jfr Biosfärsområde Vänerskärgrården).
- Potential för kollektivtrafik längs kusten. Det kan i sin tur skapa nya förutsättningar för boende, turism, samhällsliv och verksamheter i skärgrården.
- Potential för effektivare drift av föreningsdrivna anläggningar genom samverkan över kommun- och föreningsgränser.
- Potential för ett inkluderande samhälle i framtiden; nyanlända ses som en resurs för att lösa den demografiska utmaningen. Alla välkomnas – HBTQ-frågan är ingen fråga i det framtida Bohuslän.
- E-lärning, webinarer, resfria möten och annan digital teknik minskar behovet av fysiska resor.

Hot:

- Negativ inflyttningstrend, låga födelsetal och åldrande befolkning leder till minskande befolkning.
- Risk för minskad service och utbud i stadskärnor till följd av konkurrens från externa etableringar.
- Inflyttning fortsätter att bromsa in på grund av brist på bostäder och höga fastighetspriser.
- Nedskräpning av hav och stränder via internationell sjöfart hotar tillväxt inom besöksnäringen och kräver stora offentliga resurser.
- Svaga bestånd och överetablering inom europeisk fiskenäring gör att fiskerättigheterna för det traditionella, kustnära fisket begränsas. Risk för bristande lönsamhet i lokalt förankrade fiskeföretag och därmed minskade tillgång på lokalt fiskad råvara.
- Sommarsäsongen dominerar inom besöksnäringen. Säsongs- och behovsstyrda svängningar kan ge likviditetsproblem för (mindre) företag.

- Arbetskraftsbrist inom offentlig sektor och svårigheter att rekrytera verksamhetsspecifik kompetens till lokala företag.
- Ytterligare strukturomvandling inom jordbruket, antalet aktiva lantbrukare minskar på grund av svag lönsamhet i näringen.
- Fortsatt igenväxande landskap och minskade landskapsvärden påverkar förutsättningarna för tillväxt inom besöksnäringen.
- Utbyggnaden av bredband med hög kapacitet når bara delar av områdets invånare.
- Bristande infrastruktur för förnybara bränslen ökar områdets utsatthet för klimatåtgärder (ökade priser på fossila bränslen).
- Begränsade resurser för anpassning till klimatförändringar till följd av ökande medeltemperatur.
- Havsmiljön försämras till följd av olyckor inom sjöfarten (olja eller kemikalier), nationellt och internationellt vatten. Även läckage från fartygsvrak från andra världskriget utgör hot.